

ANALIZA GRADULUI DE DIGITALIZARE A ECONOMIEI ȘI SISTEMULUI BANCAR DIN ROMÂNIA

ANALYSIS OF THE DEGREE OF DIGITALIZATION OF THE ROMANIAN ECONOMY AND BANKING SYSTEM

Autor: Iustin-Constantin IFRIM, Ciclu de studii: licență

Universitatea „Ștefan cel Mare” Suceava, România

E-mail: constantin.ifrim@student.usv.ro

Coordonator științific: Anișoara-Niculina APETRI

ORCID: 0000-0002-8815-7111

Universitatea „Ștefan cel Mare” Suceava, România

E-mail: anisoara.apetri@usm.ro

Abstract: *As part of this research, a study is carried out in relation to the impact that banking digitization can have on the banking system in Romania. The main causes that led to the acceleration of this phenomenon, the advantages produced by digitalization, but also the disadvantages that can affect the banking system are tracked. To carry out the research, global published reports were used, such as FinnoScore, which provided important information about the level of digitization of banking institutions in Romania, as well as the DESI Index reports, which provided the opportunity to make comparisons between Romania and the other analyzed countries. The work aims to highlight the need for digitization now and in the future, the importance for a faster and more efficient development of the banking system in Romania and the possibilities to achieve this in the next 5-10 years.*

Keywords: *digitization, banking system, DESI*

JEL: A1, G0, M2

Introducere

Contextul cercetării a pornit de la noutatea temei, existând din ce în ce mai multe articole și studii despre gradul de bancarizare al populației și implicit despre digitalizare. Analiza instituțiilor de credit, în special în cadrul ziarelor financiare a crescut semnificativ. Despre stabilirea unui obiectiv, Ed Diener sau Andrew Zolli (Dragomir, 2018) consideră a fi o acțiune indispensabilă în cadrul activităților de zi cu zi, susținând că atunci când avem un obiectiv stabilit, sau mai multe obiective intermediare, inclusiv motivația crește pentru realizarea acestora. Acest lucru este valabil și în cadrul unei lucrări de specialitate, de aceea în cele ce urmează voi expune motivația, obiectivul fundamental al lucrării, precum și scopul pentru care am ales să mă documentez și să scriu despre acest subiect.

„*Bancherul este un tip care își împrumută umbrela pe timp cu soare, dar o vrea înapoi în minutul în care începe să plouă*” (Twain, f.a.), acest citat celebru nu face nimic altceva decât să prezinte exact semnificația sistemului bancar din întreaga lume. Motivația a rezultat din observarea poziției bancherului din citatul de mai sus, în cazul nostru instituțiile de credit, în relațiile cu populația, acestea fiind cele două elemente importante ale unui sistem economic-financiar alături de gradul de bancarizare al populației atât cantitativ cât și calitativ analizat, riscurile, dobânzile și comisioanele asumate de către aceștia, precum și organele ce reglementează relațiile dintre ei.

Obiectivul lucrării este acela de a analiza gradul de digitalizare atât a economiei românești, cât și a sistemului bancar din România. Pentru atingerea acestuia am ales ca metodologie de elaborare a lucrării studierea lucrărilor de specialitate și să consult diversele rapoarte elaborate la nivel internațional pe domeniul digitalizării pentru a identifica stadiului procesului de digitalizare specific țării noastre, dar și sistemului bancar din România.

Digitalizarea în contextul bancarizării

Digitalizarea reprezintă o structură a cărei importanță a crescut accelerat în ultimii 20 de ani, începând cu criza mondială din 2008, sistemele bancare s-au dezvoltat în acest domeniu al digitalizării foarte mult. Digitalizarea are o importanță majoră pentru prelucrarea datelor, stocarea acestora precum și

pentru transmiterea lor în condiții optime, nefiind întâlnită degradarea sau amestecarea datelor (Harchekar, 2018, p. 103).

Principalele cauze care au dus la accelerarea fenomenului de digitalizare în sectorul bancar așa cum profesorul Nicolae Dănilă menționează în articolul său, au fost „transformările produse în cererea și oferta de pe piață, în funcție de așteptările și nevoile clienților, de concurența nebanară și de necesitățile de creștere a rezilienței și a profitabilității bancare” (Dănilă, 2022). În ultimii ani, în țara noastră lucrurile s-au axat spre o schimbare în sistemul bancar și anume, operaționalizarea băncilor digitale, fapt ce a dus ca aceste bănci digitale să devină companii de tehnologie în favoarea clienților, îmbunătățind experiență acestora în cadrul sistemului bancar, sporind eficiență și confortul acestora, ulterior s-a urmărit oferirea de servicii deschise în afara sistemului bancar. În acest fel oferindu-se servicii terțe prin intermediul interfețelor de programare a aplicațiilor, acestea fiind o legătură ce se creează între două programe care se află în legătură. Tehnologia Blockchain s-a dezvoltat de asemenea, ajungând pe prag de egalitate cu tranzacțiile tradiționale. În final discutăm despre metaverse banking ce a câștigat popularitate pe piață indiferent de denumirea industriei, în sectorul bancar făcând legătură între lumea noastră, cea fizică și lumea virtuală prin numeroase îmbunătățiri aduse sistemelor software și hardware.

În urma acestor evenimente, băncile din România au început să capete o viziune mai clară asupra viitorului în această eră ce se anunță că va aparține digitalizării, elaborând proiecte pe termen lung ce vizează dezvoltarea în acest domeniu, prin diferite metode precum platforme simplificate pentru a fi accesate mai ușor de clienți, plăți și încasări în cel mai scurt timp, înregistrarea de credite și depozite fără deplasări fizice în cadrul băncii și sporirea securității sistemelor de banking, acestea fiind câteva din obiectivele de dezvoltare pe termen lung. În cadrul unui articol din Ziarul Financiar regăsim opinia Mădălinei Popa în legătură cu digitalizarea, ea fiind reprezentantă Microsoft și susține faptul că digitalizarea reprezintă viitorul omenirii iar importanța digitalizării s-a văzut mai ales în timpul pandemiei din 2020. Însă rolul digitalizării nu este doar într-un asemenea moment de criză, proporțiile fiind unele mult mai mari iar băncile care vor avea dezvoltată latura aceasta cel mai bine, vor ajunge să dețină monopolul întrucât clienții vor opta să lucreze cu cei care au soluții inovative și care le pot oferi servicii prin intermediul tehnologiei (Cepăreanu, 2020).

Avantaje și dezavantaje ale digitalizării în contextul bancarizării

Digitalizarea în contextul bancarizării prezintă atât avantaje cât și dezavantaje, iar în cele ce urmează voi enunța câteva dintre avantajele majore ale acestui fenomen, pe baza a mai multor surse și care se regăsesc în opinia mai multor specialiști în *Tabel 1*:

Tabelul 5. Principalele avantaje ale digitalizării în contextul bancarizării

Nr.crt	Denumire avantaj
A.	Reducerea costurilor pentru bănci dar și pentru clienți, scăzând costurile de deplasare la bancă sau la ATM iar din perspectiva băncii, diminuarea numărului de persoane aflate în sucursale;
B.	Sporirea utilizării analizei digitale, pentru a observa mai ușor tendințele clienților și sporirea produselor și ofertelor în sfera cea mai populară;
C.	Numărul de noi clienți pentru bănci în creștere ca urmare a ușurinței de a te înregistra la mai multe bănci ca și client;
D.	Scăderea riscurilor erorilor umane, a uzurii fizice a personalului angajat precum și decalajele în ceea ce privește distanțele rural/urban se elimină;
E.	Sumele mari de valută pot fi gestionate mai eficient și mai sigur în aceste momente datorită digitalizării.

Sursă: prelucrare după J.S. Harchekar, *Digitalization in banking sector*, 2018, p. 104

Digitalizarea bancară prezintă și o serie de dezavantaje importante pe care le putem observa, în *Tabel 2*:

Tabelul 6. Principalele dezavantaje ale digitalizării în contextul bancarizării

Nr.crt	Denumire dezavantaj
A.	Micșorarea nevoii unui număr mare de angajați, fapt ce duce la reducerea numărului locurilor de muncă;
B.	Riscul de diminuarea a numărului de sucursale bancare în viitor, ca urmare a orientării acestora mai mult spre zona online și astfel deplasarea fizică la bancă va fi mai dificilă datorită distanțelor;
C.	Vulnerabilitate sporită în cazul atacurilor cibernetice, deja numărul atacurilor este din ce în ce mai mare și din păcate sunt numeroase cazuri de fraudă în rândul clienților.

Sursă: prelucrare după J.S. Harchekar, *Digitalization in banking sector*, 2018, pp. 104-105

Evaluarea digitalizării la nivelul economiei și sistemului bancar din România

Indicele DESI (Digital Economy and Society Index) reprezintă acel instrument ce se ocupă cu măsurarea progresului înregistrat de către statele membre ale Uniunii Europene în legătură cu direcția economiei și cu latura digitală a acesteia (INS, 2020). Acest indicator se determină anual și este format din următoarele 5 componente pe care le observăm în *Figura 1* (Ionica, 2023):

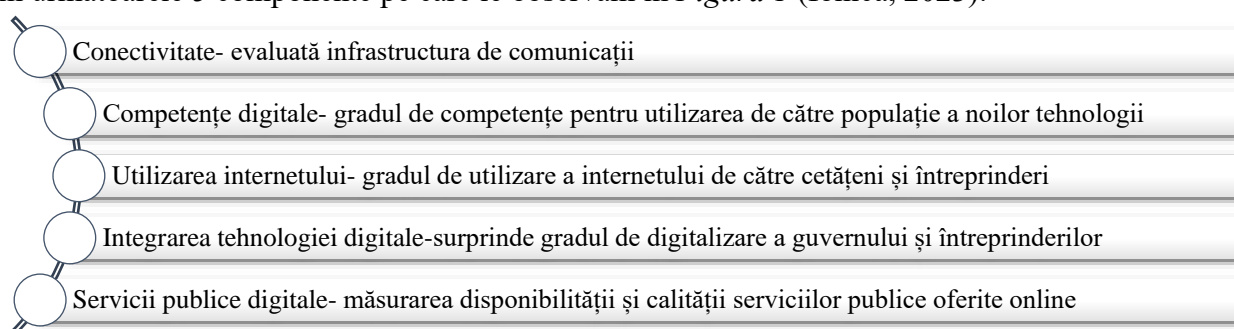

Figura 1. Componentele indicelui DESI

Sursă: prelucrare după Ana Ionică, <https://smartcityblog.ro/ce-este-indicele-desi/>

La ultima raportare a Indicelui economiei și societății digitale (DESI) din 2022 (*Indicele economiei și societății digitale (DESI) 2022 | Shaping Europe's digital future*, 2022), România se situa pe locul 27 din 27 de țări membre ale Uniunii Europene în ceea ce privește punctajul total calculat pe baza celor 5 mari componente menționate în *Figura 1*. România se află într-un ritm de creștere net inferior unor țări similare ca și potențial economic, precum Bulgaria, Polonia, Slovacia sau Ungaria. Punctajul țării noastre în 2022 a fost de 30,6 în contextul în care media Uniunii Economice a fost de 52,3, ceea ce înseamnă că România a înregistrat un punctaj de doar 58,50% din media generală UE, un rezultat modest și care trage un semnal de alarmă pentru economia țării noastre. Țările cu cele mai bune rezultate sunt cele din nordul Europei, Finlanda și Danemarca. Totuși indicele DESI, a situat România pe locul 2 în ceea ce privește proporția femeilor specialiste în domeniul TIC din forța de muncă și pe locul 4 în ceea ce privește numărul absolvenților în domeniul TIC. Din cele 5 componente de bază a calculului indicelui DESI, țara noastră se situează cel mai bine în ceea ce privește conectivitatea.

Problemele majore se înregistrează atunci când vine vorba despre integrarea tehnologiilor digitale și a serviciilor publice digitale ce sunt la un nivel slab în comparație cu rezultatele înregistrate de alte țări ale UE. Ponderea înregistrată de IMM-urile ce au un nivel de bază în ceea ce privește intensitatea digitală este de 22% și reprezintă valoarea cea mai mică din cele 27 de țări analizate și de asemenea, procent minimal se înregistrează și în ceea ce privește întreprinderile ce fac schimb de informații în mod electronic (17%). Este clar că aceste rezultate modeste împiedică dezvoltarea economiei, România nevalorificând la maxim oportunitățile ce sunt oferite de digitalizare și progresele ce se fac în aceste direcții.

Menținem această discuție despre importanța creșterii digitalizării băncilor din sistemul bancar din România și discutăm despre topul internațional FinnoScore în legătură cu digitalizarea, în care am regăsit țara noastră pe locul 3 ca urmare a 6,81 puncte obținute de către BCR (Banca Comercială Română) din 10 puncte maxim. Acest top a vizat 24 de țări Europene și din America de Nord, pe baza a peste 300 de criterii, ce au fost împărțite în 12 categorii așa cum ne sunt prezentate în articolul

curent: website-ul, vânzările online, comunicarea multianual, funcționalitatea aplicației mobile și a internet banking-ului, marketingul online, prezența în social media, inovația și sustenabilitatea, transparența prețurilor, programele de loializare, modalitățile de atragere de noi clienți sau gradul de implementare al unui proces complet (end-to-end) de online onboarding, prin care clienții își pot crea și utiliza un cont bancar exclusiv online iar în urma măsurării acestor criterii, BCR a adunat un punctaj așa cum am menționat de 6,81, poziția sa fiind obținută în mare parte datorită aplicației sale de banking, George, relațiilor bune desfășurate în online banking și onboarding dar și implicarea BCR-ului pentru atragerea de noi clienți. Pe locul doi în România se află Banca Transilvania cu un total de 6,15, care a avut cel mai bun scor în ceea ce privește atractivitatea pentru clienții noi, pe locul 3 regăsim OTP Bank cu 6,09, apoi avem în ordine CEC Bank, ING Bank, Raiffeisen Bank, BRD, Unicredit, Libra Internet Bank și Alpha Bank (AGERPRES, 2023).

Concluzii

În lucrarea de față ne-am axat pe o prezentare a principalelor concepte și tendințe legate de digitalizarea bancară, un subiect amplu și interesant care putea fi discutat din mai mult perspective, precum și pe analiza progresului înregistrat atât de economia României cât și de către sistemul bancar în domeniul digitalizării în contextul bancarizării. Au fost menționate cauzele care au dus la accelerarea acestui proces, schimbările adoptate în sistemul bancar pentru a putea ține pasul cu digitalizarea tot mai sporită în țările vecine precum și o analiză a rezultatelor furnizate de topul internațional FinnoScore, în care am evidențiat date referitoare la instituțiile bancare din România. Au fost menționate avantajele și dezavantajele digitalizării în contextul bancarizării. Referitor la evaluarea digitalizării la nivelul economiei românești folosind Indicele DESI, indice ce constituie instrumentul definitoriu pentru evaluarea progresului înregistrat de către statele membre ale Uniunii Europene, am constatat că, conform rapoartelor, România se situează pe ultimul loc din totalul de 27 de țări analizate. Există într-adevăr domenii unde avem rezultate foarte bune, ca de exemplu în ceea ce privește proporția femeilor specialiste în domeniul TIC din forța de muncă sau al numărului de absolvenți în domeniul TIC, dar alte categorii, precum cele legate de integrarea tehnologiilor digitale și a serviciilor publice digitale ne duc pe un loc codaș în ierarhia furnizată de Digital Economy and Society Index.

Referințe bibliografice

1. AGERPRES. (2023, decembrie 22). *România, reprezentată pe locul 3 în topul internațional FinnoScore privind digitalizarea..* <http://www.agerpres.ro/economic-intern/2023/06/22/romania-reprezentata-pe-locul-3-in-topul-international-finnoscore-privind-digitalizarea-bancilor-companie-de-consultanta--1128107>
2. Cepăreanu, A. (2020, iunie 11). *Digitalizarea reprezintă viitorul industriei bancare: „Consumatorii vor opta să lucreze cu bănci care oferă servicii la distanță și soluții inovative“.* ZF.ro. <https://www.zf.ro/business-hi-tech/digitalizarea-reprezinta-viitorul-industriei-bancare-consumatorii-19271973>
3. Dănilă, N. (2022, mai 30). *Digitalizarea—Provocare și sursă de transformare a rolului băncii centrale.* *Academia Oamenilor de Știință din România.* <https://www.aosr.ro/digitalizarea-provocare-si-sursa-de-transformare-a-rolului-bancii-centrale/>
4. Dragomir, S. (2018, februarie 23). *Importanța stabilirii obiectivelor.* <https://respiro.ro/consiliere/articole/importanta-stabilirii-obiectivelor>
5. Harchekar, J. S. (2018). *Digitalization in banking sector.*
6. [\(f.a.\). https://insse.ro/cms/ro/content/indicele-economiei-%C8%99i-societ%C4%83%C8%9Bii-digitale-desi](https://insse.ro/cms/ro/content/indicele-economiei-%C8%99i-societ%C4%83%C8%9Bii-digitale-desi). Preluat în 17 februarie 2024, din <https://insse.ro/cms/ro/content/indicele-economiei-%C8%99i-societ%C4%83%C8%9Bii-digitale-desi>
7. *Indicele economiei și societății digitale (DESI) 2022 | Shaping Europe's digital future.* (2022, iulie 28). <https://digital-strategy.ec.europa.eu/ro/library/digital-economy-and-society-index-desi-2022>
8. Ionica, A. (2023, august 22). *Ce este indicele DESI? | Smart City Blog.* <https://smartcityblog.ro/ce-este-indicele-desi/>
9. Twain, M. (f.a.). *Citat de Mark Twain despre umor, împrumut, ploaie, soare, timp.* Preluat în 3 decembrie 2023, din <https://rightwords.ro/citate/bancherul-este-un-tip-care-iti-imprumuta-umbrela-pe-timp--9955>